

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Stefan Krajewski

Warszawa, 05 sierpnia 2025 r.
znak sprawy: DRE.fr.058.9.2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: Interpelacji nr 10915 w sprawie braku działań legislacyjnych na rzecz ochrony opłacalności produkcji rolnej oraz systematycznego blokowania ustaw, które mogłyby uratować polskie rolnictwo przed zapaścią

Szanowny Panie Marszałku,

W związku z interpelacją nr 10915 Pana Posła Jarosława Sachajko oraz Pani Poseł Anny Gembickiej w sprawie braku działań legislacyjnych na rzecz ochrony opłacalności produkcji rolnej oraz systematycznego blokowania ustaw, które mogłyby uratować polskie rolnictwo przed zapaścią przedstawiam następujące informacje.

Dlaczego rząd nie przedstawił projektu ustawy zakazującej zakupu produktów rolnych poniżej kosztów produkcji, mimo że podobne rozwiązania obowiązują w krajach UE takich jak Hiszpania i Włochy?

Czy rząd dysponuje oficjalnymi danymi nt. opłacalności produkcji podstawowych upraw i kierunków hodowli za 2024 r. oraz prognozami na 2025? Jeśli tak – proszę o ich upublicznienie.

Uprzejmie informuję, że odpowiedzi na pytania zostały udzielone Panu Posłowi w odpowiedzi na interpelację nr 10434 z dnia 15 lipca 2025 r.

Czy rząd planuje wprowadzenie obowiązku zakupu określonego udziału żywności lokalnej polskiej (np. 60%) przez sieci handlowe? Jeśli nie – dlaczego?

Inicjatywy zmierzające do wprowadzenia obowiązku, aby sieci handlowe w swojej ofercie posiadały minimalny dany udział krajowych produktów rolno-spożywczych były już podejmowane przez inne państwa członkowskie, jak Czechy, Rumunia czy Słowacja. Komisja Europejska za każdym razem uznawała te przepisy za sprzeczne z zasadami jednolitego rynku europejskiego, jak również sprzeczne z postanowieniami Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) w zakresie swobody przepływu towarów w Unii Europejskiej.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi poprzez różnego rodzaju mechanizmy finansowe skierowane do producentów wspiera produkcję i sprzedaż produktów lokalnych i tradycyjnych a jednocześnie zachęca konsumentów, aby w swoich wyborach zakupowych wybierali polskie i lokalne produkty. W tym celu resort rolnictwa podejmuje działania promocyjno-informacyjne reklamujące polskie produkty poprzez np. kampanię #KupujŚwiadomie Produkt Polski. Od 2023 r. Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa organizuje Festiwal Polskiej Żywności #KupujŚwiadomie. Jest to wydarzenie, mające na celu zwiększenie świadomości konsumentów nt. polskich produktów certyfikowanych w ramach krajowych i unijnych systemów jakości oraz wsparcie konkurencyjności rodzimych wyrobów, dzięki udziałowi lokalnych wytwórców, którzy w trakcie Festiwalu prezentują swoją wyjątkową ofertę. III Festiwal Polskiej Żywności #KupujŚwiadomie odbędzie się w dniach 6–7 września 2025 r. na PGE Narodowym w Warszawie.

Dlaczego rząd nie przygotował do dziś projektu ustawy o spółdzielczości rolniczej, mimo że oficjalnie zapowiadano go po odrzuceniu mojego projektu?

W Polsce od wielu lat funkcjonuje kilka ustaw, które dają podstawy do zrzeszania się producentów rolnych. Pierwsza z nich to ustawa z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2024 r. poz. 593), zgodnie z którą minimalna liczba założycieli i członków spółdzielni (innej niż spółdzielnia rolników) wynosi:

- 1) 10 osób w przypadku spółdzielni zrzeszającej osoby fizyczne albo osoby fizyczne i prawne, jednakże statut może wymagać większej liczby członków
- 2) 5 osób w przypadku spółdzielni produkcji rolnej albo spółdzielni ubiegającej się o status grupy producentów rolnych albo organizacji producentów owoców i warzyw;
- 3) 3 osoby w przypadku spółdzielni zrzeszającej wyłącznie osoby prawne.

Od 2000 r. istnieje druga podstawa prawna do zrzeszania się producentów rolnych i jest nią ustawa z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1145). Zgodnie z tą ustawą i przepisami wydanymi na jej podstawie, co do zasady minimalną liczbą członków takiej grupy jest 5 producentów.

Oprócz ww. ustaw, istnieją również podstawy prawne do tworzenia organizacji producentów przez producentów rolnych, i są to: ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1502), ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1228) oraz ustawa z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu (Dz.U. z 2023 r. poz. 1318). Zgodnie z ww. przepisami, minimalna liczba producentów w organizacji producentów wynosi: 5 (owoce i warzywa), 20 (mleko), 25 (tytoń) i 10 w przypadku pozostałych sektorów.

Jednocześnie, w 2016 r. w MRiRW podjęto inicjatywę powołania nowej formy prowadzenia działalności w postaci spółdzielni rolników i rozpoczęto proces legislacyjny, zakończony uchwaleniem Ustawy z dnia 4 października 2018 r. o Spółdzielniach rolników (Dz. U. z 2025 r. poz. 443), zgodnie z którą spółdzielnia rolników liczy co najmniej 10 członków będących rolnikami, o ile statut nie wymaga większej liczby członków.

Przepisy ww. ustawy wprowadziły jednocześnie instrumenty prawne mające zachęcić do zakładania i przystępowania do spółdzielni rolników, w formie zwolnień podatkowych dotyczących podatku od nieruchomości w odniesieniu do budynków i budowli oraz gruntów, wykorzystywanych przez spółdzielnię rolników oraz dochodów spółdzielni rolników pochodzących ze sprzedaży produktów rolnych dla których spółdzielnia rolników została założona.

Jak wynika z posiadanych danych, ta forma prowadzenia działalności nie cieszy się szczególnym zainteresowaniem rolników. Od wejścia w życie ww. ustawy dokonano tylko czterech wpisów tego rodzaju podmiotów.

Mając na uwadze powyższe, w Polsce funkcjonuje kilka ustaw, na podstawie których rolnicy mogą się zrzeszać, wybierając najbardziej optymalną dla nich formę prawną a następnie status, w związku z czym nie widzimy potrzeby, aby miała powstać kolejna podstawa prawna, która dawałaby możliwość zrzeszania się producentów.

Jednocześnie zauważamy niestabilność podmiotów utworzonych przez małą liczbę członków, więc staramy się tworzyć narzędzia, które będą stymulowały do tworzenia podmiotów bardziej licznych, a jednocześnie bardziej trwałych.

Dlaczego rząd nie wdraża mechanizmów chroniących rolnika przed dumpingiem importowym i dyktatem cenowym wielkich sieci, mimo że inne kraje członkowskie UE takie instrumenty stosują?

Czy opóźnianie tych działań nie oznacza faktycznej rezygnacji z krajowego bezpieczeństwa żywnościowego na rzecz taniego importu z zagranicy i pełnego uzależnienia od korporacyjnych dostawców?

Od 2016 r. obowiązują przepisy ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi. Polska jako jeden z pierwszych krajów UE wprowadziła regulacje w tym zakresie zanim jeszcze rozpoczęto prace na szczeblu UE.

Jeśli sieć detaliczna wykorzystując swoją pozycję negocjacyjną oferuje niekorzystne dla dostawcy ceny zakupu, wywiera nacisk na poziom cen, narzuca treści umowy to w świetle przepisów ww. ustawy może to być uznane za praktykę nieuczciwie wykorzystującą przewagę kontraktową. Taką sytuację można zgłosić do zbadania przez UOKiK. Może to zrobić każdy kto posiada wiedzę na temat nieuczciwych praktyk, nie tylko dostawca lub nabywca produktów rolnych i spożywczych. Takie zawiadomienie można zgłosić anonimowo poprzez zakładkę na stronie internetowej UOKiK.

W celu ochrony interesów producentów rolnych/dostawców Prezes UOKiK od czasu obowiązywania przepisów ustawy prowadził postępowania w odniesieniu do sieci handlowych m.in. takich jak: Jeronimo Martins Polska SA, Lidl, Kaufland Polska Markety, Eurocash (ABC, Delikatesy Centrum, Lewiatan, Gama, Groszek i Euro Sklep i SCA PR Polska (Intermarche), Auchan Polska, Dino Polska. Część tych postępowań zakończyła się nałożeniem wielomilionowych kar.

W odniesieniu do pytania poruszającego kwestię bezpieczeństwa żywnościowego Polski informuję, że Polska jest krajem samowystarczalnym żywnościowo, a resort rolnictwa w sposób ciągły prowadzi działania aby utrzymać ten stan rzeczy.

Rolą MRiRW w systemie zaopatrzenia w żywność jest wspieranie i tworzenie warunków rozwoju sektora rolno-spożywczego. MRiRW tworzy procesy decyzyjne w

różnych obszarach dbając o sprawne funkcjonowanie rynku oraz współintegrację wszystkich ogniw łańcucha bezpieczeństwa żywności.

Polska jest dużym producentem żywności. Na europejskim rynku zajmuje 6. lokatę wśród największych producentów żywności. Polska jest też jednym z większych eksporterów w Europie w handlu towarami rolno-spożywczymi oraz posiada dodatnie saldo handlu zagranicznego. Około 40 proc. krajowej produkcji sprzedanej sektora żywnościowego eksportowane jest za granicę, a 3/4 trafia na rynek UE. Rokrocznie polski eksport produktów rolno-spożywczych rośnie. W 2024 r. wartość eksportu wyniosła 53,5 mld EUR, i była wyższa o 2,7% niż przed rokiem. Wpływy uzyskane ze sprzedaży towarów żywnościowych na rynku UE w 2024 r. osiągnęły 39,5 mld EUR. Natomiast import towarów rolno-spożywczych do Polski wyniósł 35,6 mld EUR (153,8 mld zł). Dodatkowo saldo zagranicznej wymiany handlowej artykułami rolno-spożywczymi w ubiegłym roku wyniosło 17,9 mld EUR (77,2 mld zł).

Kiedy rząd przedstawi konkretny pakiet ustaw przywracających opłacalność produkcji rolnej, w tym system minimalnych cen, wspieranie lokalnego przetwórstwa i uczciwe zasady handlu?

Na wstępie należy zaznaczyć, iż kwestia opłacalności w rolnictwie jest tematem złożonym i zależy od wielu czynników. Opłacalność produkcji rolnej wynika z relacji pomiędzy kosztami produkcji a cenami płodów rolnych. Koszty produkcji danego produktu są bardzo różne w zależności od wielkości gospodarstwa, regionu prowadzenia produkcji, zmechanizowania, sposobu produkcji, plonowania, stawek dzierżawy. Natomiast cena, jaka oferowana jest za produkty rolne jest kategorią rynkową i nie zależy wyłącznie od kosztów produkcji ale przede wszystkim od sytuacji rynkowej oraz relacji popyt – podaż. Należy podkreślić, iż poziom opłacalności produkcji dla każdego producenta może być inny.

Polska jako członek Unii Europejskiej jest zobligowana do przestrzegania prawa unijnego. Producenci rolni funkcjonują na jednolitym rynku unijnym regulowanym w ramach Wspólnej Polityki Rolnej. Rynek podstawowych produktów rolnych objęty jest przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych.

Przepisy te określają instrumenty interwencji rynkowej oraz środki nadzwyczajne uruchamiane w sytuacjach kryzysowych, przy czym decyzja o ich zastosowaniu podejmowana jest przez Komisję Europejską. Polska, podobnie jak i inne kraje

członkowskie UE, nie ma możliwości samodzielnego wdrażania mechanizmów interwencji na rynkach rolnych np. w postaci ustalenia cen minimalnych.

Mechanizmem stabilizującym sytuację na rynku i wpływającym na dochody producentów rolnych są działania na rzecz wzmocnienia ich pozycji w odniesieniu do większych podmiotów w łańcuchu dostaw żywności (zakładów przetwórczych, punktów skupu, sieci handlowych).

W państwach członkowskich gdzie stopień zorganizowania rolników jest bardzo duży, negocjacje warunków umowy z odbiorcami w imieniu rolników prowadzi organizacje zrzeszające producentów bowiem pojedynczy rolnik jest zbyt słabym partnerem dla przetwórcy lub handlowca, aby wynegocjować korzystne dla siebie warunki umowy. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi poprzez różne mechanizmy wsparcia stale zachęca rolników do zrzeszania się. Oprócz działań ukierunkowanych na zachęcaniu rolników do organizowania się w grupy i organizacje producentów oraz spółdzielnie, resort rolnictwa prowadzi działania na rzecz eliminacji zbędnych kosztów pośrednictwa i wchodzenia rolników w dalsze fazy łańcucha żywnościowego, tj. rozpoczynanie lub rozwijanie działalności przetwórczej w formie rolniczego handlu detalicznego lub poprzez zakładanie działalności gospodarczej w zakresie przetwórstwa produktów rolnych.

Z wyrazami szacunku

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Stefan Krajewski
/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów